

2025-09-16

MINNESANTECKNINGAR BRANSCHRÅD

Plats: Digital Teams

Tid: 13:30-15:00

Deltagande:

- Stefan Petersson, Västra Götalandsregionen (ordförande)
- Christian Törnqvist, sakkunnig SKR Vård och omsorg
- Christoffer Nilsson, Näringspolitisk expert, Kompetensföretagen
- Linda Därnemyr, Strategisk upphandlare, Västra Götalandsregionen, övergripande avtalsförvaltning
- Patrik Bergström, Avtalscontroller, Region Stockholm, övergripande avtalsförvaltning
- Eva-Britt Morin, Upphandlare Region Västerbotten, övergripande avtalsförvaltning
- Philip Freyschuss, Upphandlare Region Östergötland, övergripande avtalsförvaltning
- Eva Domanders, VD, Klara
- Ted Bergman, VD Bonliva
- Ida Larsson, VD Idaliv
- Malin Ernestrand, VD, NGS Group
- Helena Dalman, sekreterare, Västra Götalandsregionen

Frånvarande:

Dagordning

- Tidigare minnesanteckningar
- Artikelnummer
- Uppföljning tjänstepension
- Information om kommande leverantörsträffar
- Viktning/kontinuitet/timmar/18 månader/skuggbokning
- Visselblåsning

Inledning

Ordföranden hälsade samtliga deltagare välkomna till höstens första branschråd. I samband med mötets start informerade ordföranden om att mötet spelas in och inhämtade deltagarnas godkännande. Samtliga närvarande godkände inspelningen.

Tidigare minnesanteckningar

Mötet inleddes med en kort genomgång av minnesanteckningarna från föregående branschrådsmöte. Då diskuterades bland annat arbetet inom den övergripande avtalsförvaltningen, med särskilt fokus på stickprovskontroller kopplade till tjänstepension. Presentationen innehöll statistik över avvikelser, referenskontroller samt omsättningskrav.

Det föregående mötet innehöll omfattande redovisning och flera informativa presentationer, vilket upplevdes som mycket givande. Deltagarna fick ta del av relevant och tydlig information. Inga kommentarer eller invändningar framfördes gällande minnesanteckningarna från föregående möte.

Artikelnummer

Leverantörerna lyfte frågan om den tidigare nämnda utvärderingen av artikelnummer har genomförts. De efterfrågade information om det funnits möjlighet att genomföra utvärderingen, samt vilka resultat som i så fall framkommit. Syftet med frågan var att få en uppdatering kring status och eventuella slutsatser från arbetet.

Den övergripande avtalsförvaltningen (ÖAF) besvarade frågan med att någon formell utvärdering ännu inte har genomförts, och därmed finns inget resultat att redovisa.

Det råder viss osäkerhet kring i vilket forum frågan om uppföljning har lyfts, samt vem som ansvarar för att driva den vidare. Under arbetets gång har vissa justeringar gjorts i artikelnumrens systemstruktur, i takt med att mindre brister har identifierats och åtgärdats. Dessa förbättringar har skett löpande, men utan att en strukturerad utvärdering har genomförts.

Kompetensföretagen förtydligade att frågan om utvärdering av artikelnummer uppstod med anledning av tidigare erfarenheter från övergången till det nya systemet. Den processen innebar betydande administrativa utmaningar och praktiska svårigheter, vilket påverkade både leverantörer och verksamheter.

Syftet med att lyfta frågan är att reflektera över vad som kan läras från den tidigare processen, och att säkerställa att framtida förändringar hanteras mer effektivt och samordnat. Även om en formell utvärdering inte är planerad, betonade Kompetensföretagen att det vore värdefullt att överväga en sådan, som ett sätt att identifiera förbättringsområden och stärka samarbetet framåt.

ÖAF konstaterar att artikelnummerfunktionen till stor del var färdigställd innan branschrådet involverades, vilket begränsade möjligheten till påverkan från branschens sida. Detta lyfts som en viktig lärdom, att berörda parter bör inkluderas tidigare i processen för att skapa bättre förutsättningar för samverkan och anpassning.

Leverantörerna understryker vikten av att de involveras tidigt vid större systemförändringar, såsom införandet av nya artikelnummer. Förändringarna innebär omfattande och kostsamma anpassningar i leverantörernas IT-system, vilket kräver god framförhållning, riskbedömning och samordning. Tidig dialog möjliggör bättre planering och ett mer hållbart införande.

ÖAF lyfter behovet av att använda artikelnummer för att möjliggöra mer detaljerad statistik och uppföljning av hyrbemanning. SKR instämmer och betonar att detta kräver en bred och enhetlig tillämpning inom regionerna. Uppföljning baserad på arbetade timmar bedöms ge bättre underlag än kostnadsbaserad uppföljning, men datakvaliteten behöver förbättras för att fullt ut stödja detta skifte.

ÖAF framhåller också att systemet nu varit i drift i snart ett år, vilket innebär att det bör finnas underlag för att ta fram statistik kopplad till avtal och artikelnummer. Detta möjliggör en mer strukturerad och datadriven uppföljning.

ÖAF informerade om att den Norra Sjukvårdsregionen, med undantag för Region Jämtland, har infört digital tidrapportering via systemet BEMLO. Detta är ett första steg i ett större arbete med att effektivisera administrativa processer.

I steg två kommer regionerna att börja arbeta med fakturamatchning. Det innebär att beställningar med artikelnummer kommer att skickas till berörda parter, vilket möjliggör en smidig övergång från beställning till fakturering.

Den ÖAF betonade att detta arbetssätt inte är unikt för Norra Sjukvårdsregionen, flera aktörer tillämpar liknande rutiner inom ramen för det aktuella avtalet.

Uppföljning tjänstepension

ÖAF har under våren genomfört en omfattande stickprovskontroll som nu är i slutfasen av sammanställning. Arbetet har varit tidskrävande på grund av mängden dokumentation och behovet av noggrann granskning och kompletteringar. Resultatet kommer att presenteras samlat till både regioner och leverantörer, exempelvis via utskick eller lägesrapport, och förväntas vara klart under fjärde kvartalet 2025.

Leverantörer uttrycker behov av tydlighet kring hur uppföljningen av stickprovskontroller kommer att fortsätta framöver. Det påtalas att om stickprov genomfördes i november föregående år, bör nya kontroller planeras till samma period i år, i linje med ambitionen om årlig uppföljning. Syftet är att få klarhet i den långsiktiga strukturen för kontrollarbetet.

ÖAF förtydligar att det inte är fastslaget att uppföljning av tjänstepensionsdelen kommer att ske årligen. Beroende på resultatet från den pågående kontrollen kan framtida stickprov bli mer omfattande, omfatta fler aktörer eller genomföras vid andra tidpunkter. Arbetet med att säkerställa korrekthet och kvalitet i kontrollerna är en prioriterad del, särskilt med tanke på komplexiteten som vissa leverantörer har upplevt. ÖAF bekräftar att ytterligare stickprov kopplat till tjänstepension kommer att genomföras, men att upplägg och omfattning fortfarande är under utredning.

Leverantörer uttrycker oro över bristande transparens i urvalet av aktörer inom avtalet, särskilt när mindre erfarna bolag kvalificerat sig framför etablerade vårdbemanningsföretag. Flera leverantörer har gått i konkurs, vilket förstärker behovet av en tydligare och mer rättvis urvalsprocess.

Inför kommande stickprov efterfrågas skärpt uppföljning, särskilt kring tjänstepension, med förslag om enklare verifiering via revisorsintyg. Sammanfattningsvis efterlyses en mer förutsägbar och rättssäker hantering.

ÖAF vill understryka att enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) har alla leverantörer rätt att åberopa annan företags kapacitet för att uppfylla krav i ett anbud. Detta är en etablerad och lagstadgad möjlighet som upphandlande myndigheter måste förhålla sig till.

ÖAF är medvetna om att detta kan innebära att mindre eller nyare aktörer kvalificerar sig, även utan lång erfarenhet inom vårdbemanning. Vår uppföljning visar att flera av dessa aktörer senare har haft svårt att uppnå omsättningskraven eller leverera enligt avtalet, vilket i vissa fall lett till att de placerats i karantän eller avvecklats.

Detta skapar en administrativ belastning och väcker viktiga frågor om urvalets långsiktiga hållbarhet. Inför kommande upphandlingar ser vi därför ett behov av att tydliggöra kraven, stärka uppföljningen och säkerställa rättssäkra kontroller, för att skapa bättre förutsättningar för kvalitet, konkurrens och leveransförmåga.

Information om kommande leverantörsträffar

Christian från SKR informerar om att samtliga regioner ska genomföra leverantörsdialoger enligt en gemensam modell. Syftet är att skapa en öppen och inkluderande kommunikation mellan regioner och leverantörer, med fokus på det regionala arbetet, inte det nationella avtalet, som hanteras i andra forum.

Mötena planeras vara 40–60 minuter långa, där en tredjedel av tiden ägnas åt information från regionen och resterande tid till dialog. Inbjudan och agenda skickas ut i god tid, och leverantörer uppmanas att skicka in frågor i förväg för att möjliggöra en strukturerad och effektiv diskussion. Detta bidrar till transparens och ger alla parter möjlighet att lyfta behov och perspektiv som är relevanta, både här och nu och inför framtiden.

För att säkerställa att rätt kompetens finns med vid mötena rekommenderas att vissa roller är representerade från regionernas sida. Det gäller avtalsansvariga, avropsenheter, processledare samt en mötesledare. Dessa funktioner bidrar till att mötet blir både informativt och dialoginriktat, och att frågor kan hanteras på ett tydligt och effektivt sätt.

Kompetensföretagen välkomnar initiativet att genomföra strukturerade och öppna leverantörsdialoger inom hela avtalet. Det framhålls som positivt att samtliga leverantörer ges möjlighet att delta och att mötena utformas så att alla parter får komma till tals. Förhoppningen är att detta blir ett återkommande forum för konstruktiv dialog och ökad förståelse mellan parterna.

Leverantörerna uttrycker också uppskattning för initiativet att genomföra leverantörsdialoger. Formatet ses som värdefullt, även om mötestiden på 40–60 minuter upplevs som något kort. Det framhålls att 60 minuter bör ses som en lägsta nivå för dessa möten, för att ge tillräckligt utrymme för både

information och dialog. Träffarna ses som ett viktigt steg mot ökad delaktighet och bör utvärderas för fortsatt utveckling.

Viktning/kontinuitet/timmar/18 månader/skuggbokning

Leverantörerna ser att nuvarande kontinuitetskrav och "först till kvarn"-principen skapar osäkerhet och riskerar att tillgänglighet prioriteras framför kompetens. De efterfrågar tydligare och mer enhetliga riktlinjer samt en mer flexibel och verksamhetsanpassad process. Leverantörerna uttrycker också oro över att beställningsrutinerna mellan 06:30 och 19:00 kan öppna för oegentligheter, där beställare och leverantör kan komma överens om tider på ett sätt som inte är affärsmässigt, vilket riskerar att vissa leverantörer gynnas otillbörligt. Därför efterfrågas tydliga regler för att säkerställa rättvisa och transparens i processen.

Vid det senaste mötet med avropsenheterna informerade ÖAF om att kontinuitetskravet och dess tillämpning varierar mellan regionerna. Vissa regioner har kvar kontinuitet som en tydlig del i upphandlingen, medan andra har valt att justera eller ta bort det helt, och även tillämpningen av 18-månadersperioden skiljer sig åt. Regionerna har försökt vara tydliga i sin kommunikation, bland annat genom lägesrapporten i juni, men konstaterar att ytterligare förtydliganden behövs för att skapa en mer enhetlig förståelse och tillämpning framöver. Det är viktigt att säkerställa att den konsult som avtalats också utför uppdraget, vilket kräver tydliga regler och hög kvalitet på de konsulter som anlitas. Slutligen betonades vikten av tydlighet kring när kontinuiteten ska börja och sluta räknas, vilket kan regleras centralt och gälla för alla regioner, medan andra delar av avtalet kan behöva anpassas lokalt. ÖAF tar gärna emot konkreta tips om var problem uppstår, då riktade insatser mot specifika regioner och avropsenheter är mer verkningsfulla än generella utskick. Leverantörer uppmanas därför att meddela ÖAF vilka regioner och avropsenheter som lägger ut avrop under dessa tider, eftersom det möjliggör en mer direkt och effektiv dialog. Samtidigt finns förståelse för att avrop i vissa fall kan ske av chefer eller andra behöriga beställare även efter kontorstid, vilket är viktigt att ta hänsyn till i den fortsatta dialogen.

Ordföranden betonade vikten av tydliga och rättvisa upphandlingsrutiner, där avrop sker under ordnade former och helst under kontorstid. Verksamheterna ska kunna styra viktiga kriterier vid tilldelning, och transparens i processen är

avgörande. Avropssamordnare bör aktivt stödja verksamheterna med sin kompetens för att uppnå bästa möjliga bemanningslösningar. Detta är en central punkt att lyfta på leverantörsträffarna, och en rekommendation om detta kommer att skickas ut från ÖAF.

Visselblåsning

Leverantörerna ser ett behov av en anonym visselblåsarfunktion för att kunna rapportera misstänkta oegentligheter utan risk för negativa konsekvenser eller påverkan på affärsrelationer. Rädslan för repressalier gör att många idag avstår från att lyfta problem, vilket försvårar möjligheten att komma till rätta med eventuella missförhållanden.

ÖAF hanterar visselblåsning enligt VGR:s riktlinjer, vilket innebär att tips kan lämnas anonymt och behandlas med sekretess. Ingen information om visselblåsare lämnas ut, och det ska vara tryggt att rapportera misstänkta oegentligheter.

Det beslutades att information om visselblåsarfunktionen och länk till rätt kanal ska publiceras på den nationella hemsidan, och att rutinerna ska följas enligt Västra Götalandsregionens riktlinjer.

[Visselblåsartjänst - Västra Götalandsregionen](#)

Mötet avslutades. Nästa möte planeras till november.

Stefan Petersson

Ordförande

Helena Dalman

Sekreterare